

DELAVSKI LIST

ZA STROKOVNA, GOSPODARSKA, KULTURNA
IN POLITIČNA VPRAŠANJA

Uredništvo: Ciglarjeva 41, Ljubljana-Moste — Uprava: Poljska pot 38, Ljubljana-Moste — Mesečna naročnina 4 Din; za Ameriko polletno 8 Din; za ostalo inozemstvo 7 Din.



Slovensko delavstvo mora postati politični faktor

(Ob sporazumu.)

S sporazumom združene opozicije je vznikla pred delavstvom cela vrsta vprašanj, na katera bo moral delavski razred ne le načelno odgovoriti, temveč tudi aktivno poseči v njihova razreševanja. Z drugimi besedami, ne bo se smel zadovoljiti samo z izjavami, da se strinja ali ne strinja, ampak bo moral tudi sam zastaviti vse svoje moči, da bo zmagala prava demokratična misel.

Načelno smo svoje stališče do sporazuma izrazili že v prejšnji številki. Toda to stališče bi bilo nepopolno, če ne bi poudarili svojega nezadovoljstva nad dejstvom, da v vsej akciji za sporazum delavstvo ni bilo niti povabljen niti vprašano za mišljenje. Zato pa bo tudi to pot do uresničenja dolgotrajnejša, ne glede na to, da se bo delavstvo, povabljen ali nepovabljen, borilo za doseg vseh tej ciljev, ki približujejo narode Jugoslavije pravi demokraciji.

Ko beležimo to žalostno dejstvo, bi ne storili prav, če bi se ne vprašali po njegovih vzrokih.

Zelo napačna in naivna bi bila tožba, češ, niso nas povabili, če bi obenem pošteno ne priznali: sami smo krivi, da je do tega prišlo.

Prvi in glavni vzrok je naša razcepljenost, necenotnost. Ne mislimo, da se dajo razlike in nasprotja med posameznimi delavskimi strujami kar čez noč in popolnoma likvidirati, toda dejstvo je, da te razlike niso tolike, da ne bi mogli priti do sporazuma v temeljnih vprašanjih, ki nas danes vse skupaj tarejo: v vprašanjih demokracije, miru in izboljšanja gospodarskega položaja delavstva. Zedinjen na teh vprašanjih bi slovenski delavski razred tvoril armado nekaj stotisočev bojevnikov, s katerih voljo in zahtevu bi morali računati sovražniki in zavezniki.

Drugi razlog pa so nepravilna stališča, ki jih zavzemajo posamezne struje v delavskem razredu napram percim političnim problemom, zlasti napram narodnemu vprašanju. To je pokazal z vso jasnostjo posebno sporazum.

Posebno značilno je v tem oziru stališče socialističnega tiska. Ono smatra sporazum za tujo zadevo, ki se tiče meščanskih strank in v najboljšem slučaju morda še kmetov.

Delavstvo pa po mnenju tega tiska na vsem tem neposredno nima posebnega interesa.

Širite »Delavski list«

Tako stališče je stalo delavstvo že veliko trpljenja, razen tega je pa že načelno napačno, kajti ono izloča delavstvo iz politične borbe. Niti eno politično vpra-

Sporazum med Srbi in Hrvati je sklenjen

9. t. m. so vsi časopisi prinesli besedilo sporazuma med srbsko združeno opozicijo in kmetsko-demokratsko koalicijo kot predstavnikom srbskega in hrvatskega naroda. Sporazum se glasi:

»Hrvatska kmetska stranka in samostojna demokratska stranka, združeni v kmetskodemokratski koaliciji, narodna radikalna stranka, demokratska stranka in zemljoradniška stranka so dosegle naslednji sporazum:

I. Zastopajoč načelo demokracije smatramo narodno suverenost kot izhodišče vsake državne organizacije in narod kot izvor vsake javne oblasti.

II. Ustava z dne 28. junija 1921 je bila sprejeta brez Hrvatov.

Ustava z dne 3. septembra 1931 nima moralne vrednosti, ker je v nasprotju z osnovnimi demokratskimi načeli, sprejeta pa ni bila samo brez Hrvatov in proti Hrvatom, temveč tudi brez Srbov in proti Srbom. Vlada, ki temelji na enostransko sprejeti ustavi in ki se naslanja na nekak tako imenovani parlament, nima nobene avtoritete niti med Hrvati, niti med Srbi.

III. Soglasni smo v tem, da je neobhodno potrebno, da se uvede nov ustavni red, ki bi bil zasnovan na načelih narodne vladavine, ustvaril pa naj bi se kot skupno delo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

IV. Naše stranke, zavedajoče se, da zastopajo tudi srbski in hrvatski narod, zastopajo stališče, da se enkrat za vselej preneha z vsemi nedemokratskimi sistemi in režimi in da se omogoči Hrvatom, Srbom in Slovencev, da sporazumno organizirajo svojo državno skupnost na splošno zadovoljstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V. Edino pravilna pot k cilju je, da pride na državno upravo narodna vlada, sestavljena iz predstavnikov vseh političnih strank, ki so v resnici vkoreninjeni v narodu. Takšna vlada bi imela skupaj s krono na dan stopanja na državno upravo pravico: 1. da proglasi začasno osnovni zakon Jugoslavije, s katerim se istočasno ukine ustava z dne 3. septembra 1931. Ta osnovni zakon bi vseboval bistvena načela države, ki so izvensporna in bi veljala do sprejema nove ustave. V osnovnem zakonu bodo sprejete naslednje določbe: a) da je Jugoslavija naslednja, ustavna in parlamentarna monarhija; b) da v Jugoslaviji vlada kralj Peter II. iz dinastije Karadjordjevičev; c) da do kraljeve polnoletnosti izvršuje kraljevo oblast namestništvo; d) da so državljanske in politične svoboščine zavarovane in da je zajamčen parlamentarni sistem vladavine in da bo ustavotvorna skupščina sprejela ustavo s takšno večino, v kateri bo večina srbskih, večina hrvatskih in večina slovenskih narodnih poslancev iz ustavotvorne skupščine. — 2. Istega dne proglasiti pravičen in demokratičen volivni red in razpisati volitve za ustavotvorno skupščino. Vlada mora dati jamstvo, da bodo volitve v ustavotvorno skupščino izvršene svobodno, tako da bo prišla do izraza prava narodna volja. Vlada bo organizirala narodno ustavotvorno skupščino po načelih parlamentarizma.

VI. Navedene stranke v duhu tega soglasja ustvarjajo blok zaradi skupne borbe za ustvaritev in izvedbo političnega in državnega programa, ki ga vsebuje ta sporazum.

Zagreb-Belgrad, 8. oktobra 1937.

Dr. Vladko Maček.
Adam Pribičević.

Aca Stanojevič.
Ljub. M. Davidovič.
Jov. M. Jovanovič.

Z današnjo številko postane »Delavski list«

tednik!

šanje v državi ne obstoji, ki ne bi neposredno interesiralo tudi delavstva.

Delavstvo se mora smelo spu- stiti v politične boje in jim da- jati smer, ki bo koristila demo- kraciji. Francosko delavstvo je danes močno zato, ker je aktivno poseglo v politične boje od zuna- nje politike do navidezno od de- lavstva najbolj oddaljenih vpra- šanj notranje politike. Ono je postalo s tem politični faktor, to se pravi moč, ki upliva na raz- voj političnega življenja, faktor, čigar beseda zaleže bodisi v zu- nanji, bodisi v notranji politiki

Francije. Na ta način si delav- ski razred pridobi močnega za- veznika — delovne množice me- sta in vasi in jih iztrga izpod upliva sovražnika ljudstva in delavskega razreda.

Naše delavsko gibanje je vse- lej trpelo — in to mu je že Can- kar upravičeno očital — na ozko- grudnem zapiranjju v delavske zahteve v najožjem pomenu be- sede, to se pravi, da se je delav- stvo borilo za svoje gospodarske in strokovne zahteve, pozablja- lo pa je, da je odgovorno tudi za bodočnost celega naroda.

To dejstvo je na eni strani de-

lavstvo izoliralo od ostalih de- lovnih množic, na drugi strani pa je pospeševalo njegovo razdro- bitev v celo vrsto političnih struj, ki so dokončno privedle delavstvo do tega, da njegova beseda nikjer nič več ne zaleže. S tem je treba napraviti konec. Delavski razred mora postati poli- tični faktor. Korajžno moramo poseči prav v vse probleme na- šega političnega življenja in se ob strani ostalega demokratične- ga ljudstva aktivno prizadevati za zmago vseh tistih ciljev, ki bodo pripomogli do zmage de- mokracije, do zmage ljudstva.

Prav s tem pa bo delavstvo ustvarilo tudi najboljše pogoje za čim boljše rešitev svojih — v ožjem pomenu besede — de- lavskih zahtev.

Vse to pa bomo seveda dosegli le združeni v skupni delavski fronti, v skupni razredni delav- ski stranki, ki bo dvignila poli- tično aktivnost delavskega raz- reda do najvišje stopnje. In prav to nam je potrebno, če no- čemo, da bodo šli tudi bodoči sporazumi in podobni dogodki mimo nas, mimo delavskega raz- reda.

—II—

Mati in žena! Kje so otroci in tvoj mož organizirani?

LJUBLJANSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

je po Pahorjevih »Viničarjih« uprizorilo spet dve igri, ki bi jih moral videti tudi vsak delavec, oz. delavka. Prva je angleška »Beraška opera«, ki prikazuje življenje najnižjih v Londonu in izzzveni v silen protest proti kri- vicam v razredni človeški druž- bi. Druga je ruska igra »Tarel- kinova smrt«, ki jo je spisal A. Suhov-Kobylin. V njej je raz- krinkan ves carski birokratizem, se človek zgrozi nad strašno res- njčnostjo. O obeh igrah morda še kaj izpregovorimo. Igrajo od- lično! Režija obeh iger je v ro- kah ing. B. Stupice umetniško dovršena. Oglejte si ju čimprej!

»Slovenec«

je objavil besedilo sporazuma s komentarjem, ki mu je dal naslov »Vtis v javnostje«.

Kaj si storil ta mesec za »Delavski list«

Kaj pravi »Slovenec« (in tudi »Jutro« se temu pridružuje) v tem »Vtisu javnostje«?

1. Da sporazum ni rešil hrvatske- ga vprašanja. Tega tudi ni hotel, ampak le urediti »proceduro«, to je pot k rešitvi hrvatskega vpraša- nja, ki se bo rešilo samo v svobod- ni državi in pod vlado, ki bo pred- stavljala ljudstvo.

2. Da bi prevzem vlade od zdru- žene opozicije in odprava ustave pomenilo državni udar.

Delavec, ki beži iz razredne strokovne organizacije je dezertar razrednega boja!

3. Da sporazum ne zagotavlja enotnosti države in naroda.

Agitirajte za naš tisk!

Nāše gibanje

TRBOVLJE

Delovne razmere stavb. delavcev

T. P. D. je iz svojih ogromnih letnih dobičkov investirala težke milijone za obnovo in povečanje svoje električne centrale blizu separacije ob Savi, ki bo v par letih popolnoma neodvisna od svoje dosedanje dobaviteljice, fakske elektrarne. Pri teh delih je T. P. D. angažirala kar štiri podjetja in sicer: Gradbeno podjetje Dukič in drug, gradbeno podjetje Tönnies, obe iz Ljubljane, ter še dve podjetji iz Berlina, ki bosta montirali generatorje in peči.

Pri vseh teh stavbnih delih je zaposleno približno do 100 delavcev. Vsi ti delavci so pa neorganizirani in brez zaupnika. Zato je povsem razumljivo, da postopajo podjetja z njimi, kakor se jim zljubi. Kolektivna pogodba se absolutno ne upošteva. Tako se ne upošteva angleška sobota, za čezurno delo se ne plačuje zakoniti pribitek 5%. Istotako ne plačuje podjetje 100 odstotni pribitek za čezurno nočno delo itd. Poleg te grobe kršitve kolektivne pogodbe prenaša delavstvo še vsakodnevne šikanacije in priganjaštvo, pri katerem se zlasti odklikujeta predelavec Pihler in delovodja Hüekl od podjetja Tönnies. Slednji, ki je fanatičen pristaš Hitlerja ter v izbiri psov prav nič skromen, ima delavce za vse, samo za ljudi ne. Če hoče delavec svoj košček kruha v miru poživiti, se mora skrivati, da ga ne nahnul ali požene domov.

Te dni pa je prikopala potrebnost delavcev do vrhunca, ko je vodstvo podjetja hotelo uvesti novo metodo, da se za tisti čas, ko delavci uporabljajo svoj kruh, podaljša delovni čas. Delavstvo podjetja Tönnies se je pa temu nezakonitemu poskusu energično in kompaktno uprlo, ter v svoji vztrajnosti tudi zmagovalo. Razumljivo je, da podjetje tega poraza ne more preživeti, zato je začelo izvajati represalije ter še isti dan vsem delavstvu štirinajstredno odpovedalo, vrhu tega pa pustilo vsak dan po pet delavcev za kazen doma, ker so se »bunili«. Zaradi vseh teh abnormalnih delovnih prilik t. j. gaženja kolektivne pogodbe, šikanacij in priganjaštva tako pri podjetju Tönnies kakor tudi pri podjetju Dukič, svetujemo in pozivamo delavce na sledeče: Organizirano stavbinsko delavstvo si je po težkih borbah pridobilo svojo kolektivno pogodbo, ki naj za silo ureja delovne razmere med delavci in podjetji. Zatorej čuvajmo energično in vztrajno povsod in kjerkoli, kar je enkrat priborjenega. Vsako iskanje svojih zakonitih pravic pri podjetjih individualno (posamezno) je obsojano že v naprej na neuspeh. Podjetja se uklonejo le organizirani sili. Uveljavljanje in točno izpolnjevanje kolektivne pogodbe je edino mogoče potom organizacije. Zato: vsi v stavbinsko organizacijo!

Rudarji dobe svoje okrevališče

Rudarji, člani bratovskih skladnic, smo dolgo, dolgo časa zasledovali »delovanje« raznih komisij, ki so na račun bratovske skladnice raziskovale primeren teren za okrevališče rudarjev. Slednjič se je le našel primeren prostor pod prijazno Golico na Gorenjskem, kjer bodo našli zatočišče naši bolni rudarji, pa tudi naši rudarski otroci. Kljub temu, da gotovi krogi tako radi govore o izboljšanju stanja rudarjev in pozivljenju konjunkture (za T. P. D.), je še vedno precej razpasena med ru-

darji in našo deco proletarska bolezen — jetika.

Mi rudarji ta napredek na socialno-zdravstvenem polju vsekakor toplo pozdravljamo.

Člansko zborovanje

Dne 3. oktobra t. l. se je v delavskem domu vršil članski sestanek podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije. Povod za ta sestanek je dala zadnja spontana stavka. Dnevni red tega sestanka je bil sestavljen sledeče: Akcija in taktika. Poročal je centralni tajnik Z. R. J. s. Arh. Vsa izvajanja so se sukala okoli zadnje stavke, o nepravilnem zdržanju članov Z. R. J. napram svojim funkcionarjem v tej stavki. Poudarjal je, da je članstvo Z. R. J. pred akcijami slabo in pasivno, v akcijah se pa preveč izpostavlja. Pravilno stališče je zavzel s. Arh. ko je dejal, da je članstvo Z. R. J. preveč pasivno pred akcijami. Vprašamo se pa, zakaj je članstvo Z. R. J. pasivno? Ali je tega krivo samo članstvo? Ne! Krivda leži na nas vseh in sicer na vodstvu, ker ne sklicuje dosti sestankov in shodov pred akcijami, da članstvo o akciji razpravlja in se za stvar pozanima in s tem postane aktivno. Na nas članih pa zato, ker premalo pritiskamo na vodstvo, da nas stalno obvešča pred akcijami in v akcijah. S. Arh pravi, da mora članstvo ščititi svoje voditelje pred neorganiziranimi in jim dati avtoriteto. Da, članstvo mora ščititi svoje voditelje, če ti zavzemajo pravilno stališče v akciji; če pa ti v akciji ne zavzamejo pravilnega stališča, jih pa ne more ščititi, ker je to v škodo organizacije. Kar se pa tiče avtoritete voditelja, si jo pa voditelj pridobi sam s pravilnim nastopom v akcijah pri organiziranih in neorganiziranih. Član Z. R. J.

Zahvala

Podpisani se sodružno zahvaljujem vsem delavcem iz samske hiše Loke 193, ki so mi v stiski, povzročeni zaradi moje nezaposlenosti, priskočili na pomoč z zneskom 127 Din ter mi s tem vsaj začasno pomagali. Prav tako se zahvaljujem tudi delavcu Jancu Ivanu za njegovo pomoč. Vsem sodružna hvala! Zupančič Alojz.

Tekstilci

POBREŽJE - MARIBOR

Dopis iz tekstilne tovarne Karel Thoma II.

Čas je, da se tudi me delavke iz naše tovarne oglasimo v »Del. listu«, ker uživa ta list naše popolno zaupanje. Naš položaj postaja z dneva v dan slabši.

Po neuspeli lanski stavki je začela uprava racionalizirati obrat. Vrši to popolnoma na račun naše delovne zmoglosti in naših živcev. Do lanskega leta smo delale v tkalnici na dveh strojih. Po stavki pa so začeli montirati poleg dveh še tretjega, pozneje pa še četrtega. Nekateri delavke so se začele posluževati še tretjega stroja, računale so na višji zaslužek. Stvari so se razvijale dalje, danes mora delati večina delavk na štirih strojih. Zaslužek je bil od začetka res večji, sedaj so pa uvedli nove akordne postavke, znatno nižje od prejšnjih. Poprej so plačevali za en »šus« 47 par, sedaj pa 25 par, tako da nekatere ne zaslužijo na štirih strojih toliko, kot poprej na dveh strojih. Pri tem pa je delo na štirih strojih naravnost moreče. Stalno se trgajo niti, stalno se stroji ustavlja, treba je vedno vezati niti, stroje popravljati itd. S strahom pričakujemo pričetek dela, popolnoma izmučene se vračamo

po končanem delu domov. Nekateri bolj slabotne delavke so že popolnoma obupale. V svojem obupu so zahtevale od ravnatelja, naj jih pusti zopet na dveh strojih delati, ta jih je pa kratko odslovil: »To je memogoče; če ste spočetka lahko delale na štirih strojih in pri tem zaslužile, boste tudi sedaj morale. Če hočete kaj zaslužiti, se morate pač potruditi.« Ogromna večina ne zaslužimo niti 350 Din na 14 dni. In s tem naj prehranimo sebe in družino.

Nekaterih izmed nas se že loteva skrajni obup. Kaj nam je storiti? Pred stavko je bilo v naši tovarni 75% organiziranih v Splošni del. strok. zvezi. Ker pa tavka in kolektivna pogodba ni uspela tako, kakor smo želeli, smo zapustile organizacijo, namesto da bi kljub temu vztrajale, čeravno so bili naši najboljši sodrugi izključeni, in bi se naprej borile. Radi te napake danes same nosimo na naših ramah vsa bremena podjetnikovega izkriščanja. Hočemo, da se zopet ustanovi Strokovna organizacija, toda hočemo tako vodstvo, kateremu bomo zaupale, ki se bo borilo rano ob rami z nami, za naše interese kakor tudi za interese vsega tekstilnega delavstva Jugoslavije. Zato se bomo organizirale v Savezu šivačko odelnih radnika, v katerem je organizirano tekstilno delavstvo ostale države, in ki je edini predstavnik tekstilnega delavstva Jugoslavije. Tkalka.

KRANJ

V našem lepem gorenjskem mestu Kranju imamo tudi močno razvito tekstilno industrijo. V vseh tekstilnih tovarnah je zaposlenih preko 4000 delavcev in delavk. Človek, ki potuje z vlakom skozi Kranj, misli na prvi pogled, da vlada v Kranju blagostanje za delavstvo. Toda resnica je baš nasprotna, blagostanje res vlada, pa ne med delavci, temveč za podjetnike. Jugočeska tovarna, v kateri sem zaposlen, ima 1300 delavcev. Razmere v tovarni niso urejene, kakor bi morale biti. Novo sprejete delavce plačuje podjetje po 1 Din na uro. V tkalnici pa mora novo sprejeti delati 14 dni do tri tedne brezplačno, potem sprejema pet mesecev okrog 100 Din na 14 dni. Akordni sistem še sedaj po enem letu ni urejen kakor ga predvideva kolektivna pogodba. Delovni čas je bil do nedavnega 10 ur dnevno, delijo se drakonske kazni po 40 Din. Poslovni red ne obstoja.

V Jugobruni se vrše od strani paznikov šikanacije; gotovi pazniki prihajajo na delo pijani ter zmerjajo delavce z biki, smrkovci in raznimi drugimi priimki.

V tkalnici se ne plačuje po pogodbi, delovni čas kršijo sami delavci in mojstri, ki navajajo delavce, da delajo preko 8 ur na dan, seveda brez zakonskega pribitka.

Stroji so skoraj sami stari, katere so na Češkem zmetali v staro železo; material je tak, da se težko izdeluje in delavec ne more izvršiti zadostno storitev, zato je šikaniran in kaznovan, kazni pa se ne stekajo v fond, ki je namenjen za razne podpore, temveč podjetje te kazni obdrži zase kot odškodnino za slabo izdelano blago.

V tkalnici že eno leto obljublajo ventilacijo, kupljena je že sicer v Zagrebu; varnostne naprave ne odgovarjajo, dogajajo se nepotrebne nesreče, ambulance pa ni v nobenem oddelku. Kar ni mizarskega mojstra v tovarni, morajo delavci, ki se ponesrečijo, po dežju in slabem vremenu hoditi do vratarja. V osrednji ambulanci tudi nimajo

dovolj pripomočkov za prvo pomoč.

Stranišča so nehigiensko urejena brez vode ter spominjajo na vojne latrine, tudi kopalnice ni v tovarni.

Na novo sprejete delavce pokliče ravnatelj v pisarno in ga vpraša, kateri politični struji pripada, katere časopise čita, potem mu pa svetuje, naj se ne organizira; kaj to pomeni, ve vsakdo, ki pride v pisarno.

V tovarni »Intek« morajo delavke delati na štirih strojih, zaslužijo pa manj kakor poprej na dveh strojih.

V tovarni Sirc se krši delovni čas, dela se 10—12 ur dnevno. Zgodilo se je, da so morali nekateri delati 34 ur brez odmora.

Iz tega se vidi, da tekstilno delavstvo v Kranju preživlja težke čase. Drugič poročam še več.

I. I. Delavstvo se mora zavedati, da se razmere toliko časa ne bodo popravile, dokler delavstvo tega samo ne bo hotelo. Neorganizirano in neotno delavstvo proti organiziranemu kapitalu nič ne opravi. Kapital od svojih namišljenih pravic ne odstopa, odstopi samo, če se ga na to prisili. Op. ured.

Sodrug Ferlič Janez

Dne 13. sept. t. l. je umrl sodrug Ferlič Janez, tekstilni delavec v Jugočeski v Kranju. Ferlič ni dolgo bolehal, v petek je še delal, v soboto je šel k zdravniku ki pa ni polagal nobene važnosti na njegovo bolezen. V torek je bil prepeljan v bolnišnico, v kateri je čez en teden umrl. Sodr. Ferlič je bil zaveden član Splošne del. strok. zveze, sedaj pa Saveza šivačko odelnih radnika, Vzajemnosti in naročnik »Del. lista«, član del. tekstilne zadruga, odločen borec za delavske pravice. Ohranimo ga v častnem spominu in nadaljujmo delo, ki ga je moral sodr. Ferlič prekiniti. Njegovim sorodnikom in prijateljem pa izrekamo naše sožalje.

Zadružništvo

Vse delavstvo kranjskega in škofjeloškega okraja opozarjamo, da se je ustanovila Delavska nabavljalna zadruga, r. z. o. z. s sedežem v Kranju, ki ima namen, za lastnim obratnim kapitalom, zbranim med delavstvom v obliki deležev, pomagati potom skupnih dobav do cenejšega nakupa vsega v gospodinjstvu in gospodarstvu potrebnega blaga. Velike koristi imamo od skupnih nabav, ker na ta način dobimo blago pristno pod ugodnejšimi pogoji in nižjimi cenami, ker v zadruzi so izključeni vsi posredniki in prekupovalci. Umevno je, da ostane ves dobiček zadrugi, odnosno članom zadruga. Vabimo vse delavstvo kakor tudi obrtnike, da se tej prepotrebni prvi delavsko-gospodarski ustanovi v Kranju pridružijo. Član lahko postane vsakdo, ako plača pristopnino 5 Din in vsaj en delež 100 Din; delež se izjemoma lahko vplača tudi v obrokih. Čimprej bo zadostno število pri-glaščenih članov in zbran zadostni kapital, se bo pričelo z naba-

vami blaga. Zato je dolžnost vsakega delavca in obrtnika, da postane član te zadruga in s tem pripomore, da se delavstvo čimprej tudi gospodarsko osamosvoji.

V slogi in skupnosti je moč!
Zadruigar B. F.

Cerknica

Prav malo se sliši iz naše lepe Notranjske ob Cerkniskem jezuru, pa ne radi tega, ker imamo vsega dovolj. Mizerije mogoče po celi Sloveniji ni večje kakor je pri nas. Lesna industrija slabo uspeva. Delo se plača tako mizerno, da najbrž nikjer tako. Tovarna lesnih izdelkov v Martinjaku plača v akordu 20—30 Din na dan in to moškim v polni moški dobi. Ženske pri politiranju največkrat na koncu tedna morajo še dodati za polituro. Kazni tako drakonske, prav tako kakor na plantažah na otočju južnega morja. Neki delavec je zamudil pol šihta, podjetnik, vzor izkoriščevalca, je na priporočilo svojega valpta kaznoval dalavca za poltedensko plačo. Priganjaški sistem je razvit do skrajnosti, varnostne naprave so nezadostne in pomanjkljive, nesreče se vrste za nesrečo, naš okraj bo poln invalidov in pohablencev, če bo šlo tako naprej. Dobro bi bilo, da bi si gospod inšpektor dela ogledal to socialno podjetje, poprašati bi moral seveda tudi delavce, kako se jim godi. Lastniku podjetja pa bi moral pojasniti, da obstoja poleg drugih zakonov tudi zakon o zaščiti delavcev in uredba o zaščitnih in higijenskih napravah in zaščita delavskih udov, ne samo zaščita privatne lastnine podjetnikov.

Mi delavci sami se pa moramo organizirati v svoji razredni strokovni organizaciji, vsak izgovor, da organizacija nič ne napravi, je jalov. Organizacija je vedno taka, kakršni so člani. Če vlada med člani mrtvilo, je tudi v organizaciji mrtvilo. Če so člani aktivni, inicijativni in borbeni, je tudi organizacija borbeno. Mi se moramo izobraziti, mnogo čitati, čitati časopise, ki se borijo za delavske pravice. Zato smo zelo veseli, da prihaja tudi »Delavski list« v naš siromašni kraj in bo tudi naša naloga, da bo prišel »Del. list« tudi v vsako delavsko družino, ker »Del. list« v resnici zastopa delovno ljudstvo. Zato agitirajmo za »Del. list«! Malli.

Količevo

Dne 2. oktobra se je pripetila v papirnici zopet težka nesreča. Delavec Česko Franc je prišel med delom pri papirnem stroju št. 1 med valje in cilinder, ki je bil vroč. Opeknel se je po obrazu in v gornjem delu telesa ter si zlasti močno poškodoval roko, ki mu jo je potegnilo med valje. Rešilni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Stroj je slabo zavarovan in ga je med pogonom nemogoče čistiti, kar je moral Češko.

Delavec. Ali so zaupniki že pozvali inspekcijo dela, da pregleda zaščitne naprave? Op. ured.

Borba proti »Delavskemu listu«

Tudi pri nas je »Del. list« nalletel med delavstvom na splošno zadovoljstvo in odobravanje. Že dolgo smo pogrešali list, ki bo res odkrito in odločno zastopal koristi vsega delovnega ljudstva. Vsi se s stališčem »Delavskega lista«, ki se bori za enotnost strokovnih organizacij, za delavsko stranko, za enotnost vseh akcij sploh, ki jih delavstvo vodi v borbi za izboljšanje svojega položaja, popolnoma strinjamo. Saj je to zahteva delavstva samega. Delavstvo je sito preprirov v strokovnih organizacijah, delavstvo hoče, da se s takšnim početjem, ki škoduje delavskemu gibanju, enkrat neha. Enotnost v strokovnih organizacijah, enotnost vsega delavstva v borbi za boljši kos kruha, brez razlike svetovnega nazora, to zahteva danes delavstvo in to naj bo tudi vodilna misel vseh funkcionarjev in voditeljev delavskega gibanja. Koristi vsega proletarijata in vsega delovnega ljudstva jim morajo biti vedno prvo pred očmi.

Zato ne moremo razumeti ss. Petejana, Erzena, Jelenca in drugih delavskih voditeljev, ki na-

